

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ชุดโครงการวิจัย เรื่อง “ศักยภาพหัตถกรรมท้องถิ่นไทย 10 สาขา ของภาคเหนือตอนบน
สู่การค้าชายแดนไทย – จีนตอนใต้” มีวิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย คือ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

โดยการศึกษาข้อมูลด้านการค้าชายแดนไทย – จีนตอนใต้ ในพื้นที่ระหว่างประเทศไทย
และการส่งออกสินค้าไปประเทศจีนตอนใต้ ในพื้นที่ของมณฑลยูนนาน โดยเฉพาะนครคุนหมิง
และสิบสองปันนา ตามแผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic
Corridor) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมจากมณฑลยูนนานมาจรดกรุงเทพมหานคร โดยเน้นที่เส้นทาง
การค้า R3A : กรุงเทพฯ - เชียงของ - ห้วยทราย (สปป.ลาว) - บ่อเต็น - บ่อหาน (จีน) – คุนหมิง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

แผนการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งเนื้อหาที่จะทำการศึกษาเป็นประเด็นที่สำคัญ ได้แก่

- 1) ศึกษาภาพการณ์ค้าชายแดนไทย – จีนตอนใต้
- 2) ศึกษาบริบทชุมชนด้านการค้าชายแดนไทย – จีนตอนใต้ที่มีผลต่อรูปแบบ
ผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมช่าง 10 สาขาของภาคเหนือตอนบน
- 3) ศึกษาระเบียบพิธีการทางศุลกากรของการค้าชายแดนไทย – จีนตอนใต้ ด้านงาน
หัตถกรรมช่าง 10 สาขาของภาคเหนือตอนบน
- 4) ศึกษาการทำศัพทานุกรมการค้าระหว่างประเทศฉบับภาษาอังกฤษ
- 5) ศึกษาเส้นทางการค้าชายแดนไทย – จีนตอนใต้ ภายใต้กรอบเศรษฐกิจตามแนว
เหนือ – ใต้
- 6) ศึกษากลยุทธ์และวิธีการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการสู่การค้าชายแดนไทย – จีน
ตอนใต้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบการงานหัตถกรรมช่าง 10 สาขาของจังหวัดเชียงใหม่ และภาคเหนือตอนบน เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง คนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการขนส่งสินค้า ผู้มีส่วนส่วนเสีย

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง ตามวัตถุประสงค์ (Purposive sampling) ได้แก่ ผู้ประกอบการงานหัตถกรรมช่าง 10 สาขาของจังหวัดเชียงใหม่ และภาคเหนือตอนบน เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง คนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการขนส่งสินค้า ผู้มีส่วนส่วนเสีย

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) และวิธีวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) โดยมีกระบวนการวิจัย และเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการสืบค้นข้อมูลด้วยการจดบันทึก การลงพื้นที่สังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เจาะลึก ถ่ายภาพ และถ่ายวิดีโอทัศน์

ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานการวิจัย ตำรา เอกสาร รายงานประจำปี สถิติการนำเข้า-ส่งออก หรือข้อมูลอื่น ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. แบบสอบถาม แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์

(1) เรื่อง แบบสำรวจพฤติกรรม ทักษะ และความต้องการของผู้บริโภคชาวจีนที่มีต่อสินค้าหัตถกรรมของไทย / ภาคเหนือตอนบน

(2) เรื่อง สักยภาพหัตถกรรมท้องถิ่นไทย 10 สาขา ของภาคเหนือตอนบนสู่การค้าชายแดนไทย – จีนตอนใต้ ปัญหา-อุปสรรค และผลกระทบจากเส้นทางการค้าชายแดนไทย-จีนตอนใต้ที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

(3) เรื่อง แบบสัมภาษณ์ปัญหาและอุปสรรคของพิธีการทางศุลกากร และสำรวจพฤติกรรม ทักษะ และความต้องการของผู้บริโภคชาวจีนที่มีต่อสินค้าหัตถกรรมของไทย/ภาคเหนือตอนบน

(4) แบบสอบถาม แบบประเมิน สำหรับการจัดทำศัพทานุกรม

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การลงพื้นที่ในการวิจัย เพื่อหาข้อด้านบริบทชุมชน ผลลัพธ์ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี เส้นทาง การค้าขาย ฯลฯ
2. การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 1 /หรือทำกิจกรรมตามโครงการ เพื่อให้คณะผู้วิจัย และ ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการวิจัยและขอความร่วมมือในการเข้าร่วมเป็นกลุ่ม ตัวอย่างในงานวิจัย และระดมความคิดจากทุกภาคส่วน
3. สรุปผลการลงพื้นที่และการจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 1 สรุปเป็นรายงานเพื่อนำให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินผล
4. การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 2 /หรือทำกิจกรรม/ หรือลงพื้นที่ตามโครงการ ให้ความรู้ต่าง ๆ เป็นการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2
5. การลงพื้นที่ปฏิบัติตามการดำเนินงานในแต่ละโครงการ โดยในโครงการย่อยแต่ละ โครงการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานให้ลุล่วง
6. สรุปผลการดำเนินการ ประชุม รายงานความก้าวหน้าแก้หัวหน้าชุดโครงการ การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 3 /หรือทำกิจกรรมตามโครงการ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกในทุก ๆ ด้าน ของ ทุก ๆ โครงการวิจัย เพื่อเตรียมสรุปผลการวิจัยระยะที่ 2
7. สรุปผลการดำเนินการของแต่ละโครงการ รายงานผลความก้าวหน้าด้านผลตอบรับ ที่ได้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข โดยแต่ละโครงการจะต้องมีแบบประเมินผลการทำงานใน แต่ละกิจกรรมด้วย
8. การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 4/หรือทำกิจกรรมตามโครงการ ให้ความรู้แก่กลุ่ม ตัวอย่างจัดเวทีแยกตามโครงการเพื่อทำกิจกรรมตามขั้นตอนแต่ละโครงการ
9. สรุปผลการดำเนินการของแต่ละโครงการ รายงานผลความก้าวหน้าด้านผลตอบรับ ที่ได้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข โดยแต่ละโครงการจะต้องมีแบบประเมินผลการทำงานใน แต่ละกิจกรรมด้วย
10. การจัดนิทรรศการ จัดประชุม สรุปผลการดำเนินงานที่ได้ดังนี้
 - 10.1 ผลงานที่ได้ ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข
 - 10.2 สรุปผลแบบประเมินเพื่อนำมาเขียนรายงาน พร้อมหาแนวทางปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะ
 - 10.3 เตรียมเรื่องการจัดนิทรรศการ หาสถานที่ ขั้นตอนการดำเนินงาน งบประมาณ รวมทั้งผลที่ได้

11. สรุปผลการจัดนิทรรศการ นอกจากจะจัดนิทรรศการตามความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการแล้ว ทุกโครงการยังจัดนิทรรศการตามคำเชิญของส่วนราชการ และการได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัยและผู้ให้ทุนด้วย

12. รวบรวมผลการวิจัย แต่ละชุด โครงการ ซึ่งสามารถฉายภาพรวมของชุดโครงการศักยภาพหัตถกรรมท้องถิ่นไทย 10 สาขา ของจังหวัดเชียงใหม่สู่ตลาดการค้าชายแดนไทยจีนตอนใต้ และประสานงานกับจังหวัด กลุ่มจังหวัด ประเทศและภูมิภาค เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการสร้างแผนยุทธศาสตร์การค้าไทย – จีนตอนใต้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่ การนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์/จัดหมวดหมู่ และแสดงข้อมูลที่ได้เป็นจำนวนร้อยละ เพื่อให้เห็นความแตกต่างของแต่ละจำนวน โดยแสดงเป็นตารางและอภิปรายผลประกอบตัวเลขที่สถิติ รวมถึงการพรรณนาเพื่ออธิบายรายละเอียดประเด็นต่าง ๆ พร้อมแสดงรูปถ่ายประกอบ